

så organiserad, att eleverna är assistenter till de legitimerade sjuksköterskorna mot elevlönen, ca 100:— kr/mån. och alltså billig arbetskraft som stat och kommun tjänar på.

Det förefaller vara kvinnornas historiska öde att låta sig exploateras — hur mycken utvecklad kvinnokraft har inte under århundraden fått förbli oavlönad, otackad? Så var det i alla tider med hemvårdarinnan-hustrun-modern, som man

först dessa yttersta dagar frågar om hon ändå inte är värd samhällets erkänsla. Så är det med arbetsmarknadens alla kvinnor som ännu ej skådat lönedemokratin. Så är det med sjuksköterskorna som hålls borta från rättvis erkänsla av samhället för sin insats, trots att de vid läkarens sida kämpar mot livets mörkaste skuggor — sjukdom och lidande, nöd och död.

Ungdomskonferens i Sigtuna

En konferens av stort intresse hölls i Sigtuna den 12 april 1960 för dryftande av ungdomsvårdsfrågorna. Enligt återgivande i Svenska stadsförbundets tidskrift höll en rad fackmän instruktiva föredrag om viktiga ungdomsfrågor. Bl. a. talade professor *Gunnar Boalt* om orsakerna till ungdomsproblemen. Han betonade nödvändigheten av en lidelsefri analys av tillgängliga fakta. Den ungdomliga aktiviteten som manifesterar sig i t. ex. bilstöldar har inte samma motvikt i bedömning av risker och konsekvenser som hos äldre människor. Många av dessa ungdomar har tidigt kommit på kant med samhället och har aldrig haft tillfälle att skaffa sig fotfäste i livet och inordna sig under samhälleliga krav. Om exempelvis hemmiljön spricker och de berörda ungdomarna inte heller kan anpassa sig i skolan kommer gänget i stället i centrum. Samhället måste här ingripa tidigt och kraftigt för att skapa bättre möjligheter till anpassning och uppföstran.

Doktor *Gustav Jonsson* i Skå Edeby framhöll att flertalet människor under uppväxtåren någon gång gjort sig skyldiga till någon lagöverträdelse men senare upphört därmed. Den grupp människor som fortsätter sin asociala verksamhet och ger upphov till ungdomsproblem har en komplex bakgrund som borde närmare studeras av olika fackmän. Det är nödvändigt att den personal som arbetar inom ungdomsvården får tillräcklig uppmuntran och stöd ty man måste vara beredd på upprepade besvikelser. Många av de ungdomar som tas om hand i föreningar och ungdomsgårdar avviker snart och återfaller och det gäller för personalen att icke förtröttnas trots de ständiga besvikelser man möter. Det behövs folk som orkar med att misslyckas med många av sina fall och ändå arbeta vidare.

Borgarrådet *Hjalmar Mehr* underströk den in-

ternationella räckvidden av ungdomsvårdsfrågorna, som i många länder bjuder likartade problem. Samhällsutvecklingens komplicerade bild innebär inte enbart en välståndsutveckling utan bl. a. en hård kommersialisering av nöjeslivet, reklam för lyx och överstandard, romantisering kring bilen och kring sex och brott. Kriminalitet, asocialitet, fylleri, prostitution, trångboddhet, sjukdomar och svåra ekonomiska förhållanden finns fortfarande och spelar en stor roll i familjens liv och därmed även i ungdomens. Stöd åt ungdomens föreningsliv genom lokaler, stöd till utbildning av ungdomsledare, instruktörer m. m. måste intensifieras och kommunerna måste på ett helt annat sätt än hittills engagera sig i det förebyggande arbetet redan från allra tidigaste åldrarna med t. ex. barnträdgårdar och lekplatser för barn.

Statsrådet *Sven af Geijerstam* erinrade om att den nya barnavårdslagen ålägger samhället både en allmänt förebyggande och individuellt inriktad verksamhet. Ansvar för den allmänt förebyggande verksamheten läggs på primärkommunen och har en mera imperativ formulering än tidigare. Även om andra organ inrättas i en kommun har barnavårdsnämnden alltid ytterst ansvaret för erforderliga åtgärder. Ett förtroendefullt samarbete såväl med andra kommunala organ som med ungdomsorganisationerna är dock nödvändigt. Den statliga tillsynen är så organiserad att socialstyrelsen har tillsynsrätt endast då det gäller barnavårdsanstalter medan allt som hänför sig till fritidsgrupper, studieverksamhet o. s. v. står under skolöverstyrelsens överinseende. Barnavårdsnämnden bör t. ex. ta initiativet till inrättande av idrottsanläggningar och klubblokaler och bevaka barn- och ungdomsintressen vid stadsplanering.

Riksdagsman *Georg Pettersson* talade om det

statens ungdomsråd, som nyligen inrättats för att främja samverkan mellan de frivilliga organisationerna och myndigheterna. Olika städers representanter rapporterade sina lokala intryck vid kongressen. Från Hälsingborg meddelades att ungdomsbrottsligheten de sista åren varit i sjunkande vilket särskilt gäller de allmänfarliga och svårare brotten. Endast en av fyra ungdomar som varit föremål för åtalseftergift har återfallit i brott. Föreningslivet blomstrar i Hälsingborg, som har inte mindre än 177 ungdomsföreningar med omkring 16.000 medlemmar. I Göteborg har ungdomens antal under sista 15-årsperioden ökat med 30.000 och i de nya stadsområdena utgör ungdomarna 30—35 procent av befolkningen. Nykterhetsläget har försämrats med 300 flera anmälningar 1959 än 1958. Sniffningen har ökat och likaså bil- och mopedstölder. Flickprostitutionen har ökat och ett problem utgör de utländska flottbesöken. I Stockholm har antalet åtal och åtalseftergifter per 1.000 ungdomar i åldern 15—17 år ökat från 25,9 år 1950 till 33,4 år 1958. Särskilt från 1956 visar kurvan en brant ökning. Den kriminella aktiviteten och asocialiteten har också visat en tendens att gripa ner i yngre åldrar t. ex. när det gäller prostitution, inbrott och stölder liksom sniffning och fylleri.

Rektor *Eric Fallenius* rapporterade om resultaten från Örebro-kampanjen kring en broschyr med mottot "Kan vi enas om detta?". Tack vare en god kontakt med föräldrarna tycks denna kampanj ha givit ett gott resultat och arbetet fullföljes med kontakter mellan skola, föräldraföreningar och socialarbetare.

Konferensen gjorde till slut ett uttalande av följande lydelse:

"Ungdomsproblemen har i våra dagar fått större omfattning och blivit mer svårbemästrade än tidigare. Detta får ses mot bakgrunden av ungdomskullarnas tillväxt och den snabba utveckling som skett på samhällslivets olika områden. Denna utveckling ställer stora krav på samhället och inte minst på ungdomarna.

De ungdomspolitiska frågeställningarna kan emellertid icke behandlas som isolerade problem. De sammanhänger direkt och indirekt med samhällsutvecklingen på en rad områden. Av grundläggande betydelse för ungdomens utveckling är en progressiv familje- och bostadspolitik, förbättrad skolutbildning och yrkesundervisning, en aktiv arbetsmarknadspolitik med större yrkesvalsmöjligheter och en rad andra liknande samhälls-

åtgärder. Ungdomspolitiken skall inpassas som ett naturligt led i ett sådant uppbyggande arbete.

Även när det gäller ungdomsvården i mer egentlig bemärkelse måste samhällsätgärderna spela över ett brett register. Riktlinjen måste vara att förebygga uppkomsten av asocialitet och missanpassning hos ungdomen, att skapa förutsättningar för gemenskap, trygghet och en sund aktivitet. Man bör vidare sträva efter att ge ungdomen ideell inriktning och en demokratisk skolning. Åtgärderna måste sättas in på bred front.

På det kommunala området kan vidtas en rad av åtgärder som direkt riktar sig till att lösa de lokala barn- och ungdomsproblemen och som verkar i allmänt förebyggande riktning. Det gäller barnträdgårdar, lekplatser, sysselsättningsmöjligheter för de små och yngre tonåringarna. Barn-teatern är ett värdefullt alternativ till de kommersialiserade nöjesformerna. För de äldre ungdomarna gäller det att skapa konstruktiva alternativ till ligabildning och utespring, att söka ta vara på ungdomens positiva intresse och handlingsvilja. Ungdomsgårdarna spelar därvid på många platser och särskilt i de större samhällena en viktig roll liksom arrangemang av olika slag av mera renodlat social natur.

Det är av särskild vikt att ungdomens föreningsliv stöddes genom anskaffande av lokaler, anslag till utbildning av ungdomsledare, instruktörer, kursverksamhet, administration m.m. I de ideella och övriga organisationerna får ungdomen god och värdefull fostran. Mellan de kommunala ungdomsgårdarna och föreningslivet måste ett gott och fruktbärande samarbete äga rum. Folkbildningen och musikbildningen behöver även stöd från det allmänna. Ungdomen måste även få tillfälle till ett legitimt nöjesliv som alla andra. Hemmens och skolans roll är av grundläggande betydelse. Väsentligt är att samarbetet mellan de sociala myndigheterna, skolan och hemmet bygges ut.

De oavbrutna förändringarna i människornas levnadsvanor, i standard och i sociala förhållanden påkallar från samhällets sida en ständig uppmärksamhet med hänsyn till ungdomens problem och behov. Nya initiativ och åtgärder aktualiseras ständigt. Konferensen understryker angelägenheten av att kommunen ägnar den förebyggande ungdomsvården sitt intresse och på olika sätt — allt efter de lokala förutsättningarna — främjar utvecklingen av denna betydelsefulla kommunala uppgift."

Nils Brage Nordlander.